

Taivuttelua

Kun tämä juttu ilmestyy, on taas yksi vuosi saateltu loppuun ja uusi alkanut. On jälleen aika ruotia kieleemme pesiytyneitä kummallisuuksia.

Muutama palsta sitten kummastelin tv:n käännöksiin ilmestynyttä sanaa tavan, joka tarkoittanee tavallista. Nyt siihen olen törmännyt maan valtaehdessäkin, jopa useampaan kertaan. Siitä huomasin, ettei sana taivu ollenkaan, joten sen voi lykätä useampaankin väliin. Kukahän on sanan lyhentänyt ja, ennen kaikkea, miksi? Laiskuuttaan?

Jokunen päivä sitten luin ikävästä tapah-
tumasta, jossa useampi pelastushenkilö oli altistunut häkälle. Hiukan piti ensin päätää raapia, kunnes tulin siihen tulokseen, että entisaikoina he olisivat altistuneet häälle. Tämän laitteen oikolukukin tunnistaa väärän ja oikean muodon! Ehkä jutun kirjoittikin tekoäly! Moinen taivutus tuo aina mieleeni sen nuoren toimittajan, joka reippaana tyttönä kyseli isännältä ruiksen satonäkymiä.

Mutta se asia, joka minut ajoi tästä urputamaan, on paljon laajempi kuin häkä ja ruis. Seurailkaapa, miten lehdet taivuttavat in-päätteisiä nimiä. Lähin ja runsain esimerkkitapaus on tietenkin ”ystävämme” Putin, jota ilman ei enää lehtiä julkaista, ja monet hänen maanmiehensä.

Jostain kumman syystä genetiivit ovat vaillinaisia ainakin osassa juttua, ellei peräti koko jutussa. Putinin, Jakulinin, Prigožinin ja niin edelleen. Onko juttujen tekijöillä aina niin kiire, ettei niitä ehditä edes kerran lukea läpi? Vai kirjoittaako nekin tekoäly? Tämä on niin tavallista, että hämmästyin suuresti, jos koko jutun kaikki nimet on taivutettu oikein. Poikkeuksia ovat Arja Paananen ja Sofi Oksanen, jotka todella osaavat asiansa.

Sitten ihan eri asiaan. Oletteko huomanneet, miten nykyään lehdissä nimisana ja verbi ovat eri luvussa, esim. ihmiset seura, koirat haukkuu, kissat maukuu? Tätä esiintyy myös koeratkontaan tulevissa ristikoissa, joista yritän sitä kitkeä pois. Ymmärrän kyllä, että puhutussa kielessä tämä on ihan tavallista, mutta kirjoitettuun kieleen se ei kuulu, ei edes risti-koissa.

Lopuksi pari käännöskukkasta. Jostain syystä television nykykääntäjät eivät tiedä, että englanninkielisissä ohjelmissa esiintyvä World Cup tarkoittaa maailmanmestaruuskisoja, kun puhutaan jalkapallosta. Tilalle tarjotaan maailmancupia, joka on ihan toinen tapahtuma.

Taannoin katselin Skotlantia käsittelevää ohjelmaa, jossa puhuttiin koko ajan Holyroodin talosta, jossa tapahtui sitä sun tätä. Kääntäjä ei nähtävästi ole koskaan kuullut palatsista nimeltä Holyroodhouse, joka sijaitsee Edinburghissa.

Kohti kevättä ja uusia urputuksen aiheita!

Riitta Rustari

riitta.rustari@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi